

Magdalena Wójcik-Jurkiewicz

PREZENTACJA INWESTYCJI W RACHUNKOWOŚCI UBEZPIECZYCIELA

---

1. Wprowadzenie (do zasad rachunkowości ubezpieczyciela)

Ze specyfiki działalności ubezpieczeniowej wynika, iż zakład ubezpieczeń ma szeroko rozbudowane kontakty z otoczeniem, a poprzez to jego działalność jest obciążona dużym ryzykiem, gdyż przejmuje on na siebie konsekwencje zdarzeń losowych, uwarunkowanych długoterminowym charakterem umowy ubezpieczeniowej. Działalność ubezpieczyciela związana z występowaniem tak dużego ryzyka wymaga zachowania niezbędnej wypłacalności zakładu ubezpieczeń.

Większość systemów prawnych regulujących funkcjonowanie rynków ubezpieczeniowych określa szczegółowe zasady i reguły prawne mające na celu zabezpieczenie wypłacalności zakładów ubezpieczeń, a państwowe organy nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową zobowiązują się do egzekwowania i kontroli tych postanowień.

Działalność ubezpieczeniową może prowadzić ubezpieczyciel, czyli zakład ubezpieczeń¹, który otrzymał zezwolenie ministra finansów na prowadzenie takiej działalności. Otrzymanie zezwolenia i prowadzenie działalności ubezpieczeniowej jest obwarowane spełnieniem wymagań określonych ustawowo². Szczególne wymagania dotyczące tej działalności służą zabezpieczeniu interesów ubezpieczonych. Formą zabezpieczenia jest przede wszystkim majątek zakładu ubezpieczeń i w pełni profesjonalny sposób zarządzania tym majątkiem.

---

¹ W literaturze przedmiotu występują zamiennie dwa określenia: zakład ubezpieczeń lub ubezpieczyciel.

² Zob. tekst jednolity ustawy o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U., Nr 11 z 1996 r., poz. 62).

Podjęcie każdej działalności gospodarczej musi być poprzedzone zgromadzeniem odpowiednich zasobów zarówno rzeczowych, jak i finansowych, które tworzą zasoby majątkowe podmiotu gospodarczego i umożliwiają prowadzenie bieżącej działalności operacyjnej, niezależnie od jej celu i przedmiotu. Majątek zakładów ubezpieczeń różni się od majątku innych jednostek gospodarczych przede wszystkim pod względem struktury i szybkości zmian, jakim podlega w toku działalności ubezpieczeniowej³.

Zarówno w działalności ubezpieczeniowej, jak i w jednostkach świadczących tego typu usługi, charakterystyczne jest to, że aktywa obrotowe zakładu ubezpieczeń są większe od posiadanych przez niego aktywów trwałych. Dominującym elementem aktywów ubezpieczyciela są lokaty, które w dobrze prosperującym zakładzie ubezpieczeń stanowią 60-90% sumy bilansowej⁴.

Jednakże z punktu widzenia rachunkowości znaczący wpływ na zachowanie wypłacalności ubezpieczyciela ma prawidłowa struktura lokat i utrzymanie ich płynności, które zgodnie z nowym prawem bilansowym zostały określone mianem inwestycji.

2. Pojęcie, struktura i zasady wyceny inwestycji

Głównym składnikiem aktywów zakładów ubezpieczeń są lokaty. Są to zainwestowane środki, wpłacone przez ubezpieczonych w postaci składek oraz kapitałów wniesionych przez właścicieli. Zgodnie z wymogami prawa ubezpieczeniowego ubezpieczyciele powinni lokować swoje środki, kierując się rentownością oraz zachowaniem bieżącej i długookresowej wypłacalności. Rodzaj, struktura i wielkość utworzonych lokat należą do podstawowych miar oceny sytuacji majątkowej i finansowej zakładu ubezpieczeń, dlatego też niezwykle ważne jest przyjęcie przez ubezpieczycieli właściwych rozwiązań w zakresie wyceny i ewidencji lokat.

Znowelizowana Ustawa o rachunkowości wprowadziła definicję lokat, zmieniła zasady ewidencji, wyceny i prezentacji lokat w sprawozdaniu finansowym, a także związanych z nimi przychodów i kosztów działalności lokacyjnej.

W polskim prawie bilansowym po raz pierwszy zdefiniowano, choć w sposób pośredni, pojęcie lokat. Przyjęto, że lokaty w zakładach ubezpieczeń należy traktować jak inwestycje w innych jednostkach. Zgodnie z Ustawą o rachunkowości przez inwestycje, a zatem i lokaty w zakładach ubezpieczeń,

³ Por. S. Nowak: Rachunkowość ubezpieczeniowa. Wydawnictwo WSB, Poznań 1998, s. 9.

⁴ Por. Ubezpieczenia gospodarcze. Praca zbiorowa pod red. T. Sangowskiego. Poltext, Warszawa 1998, s. 265.

należy rozumieć aktywa nabyte w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości tych aktywów, uzyskania z nich przychodów w formie odsetek, dywidend (udziałów w zyskach) lub innych pożytków, w tym również z transakcji handlowej, a w szczególności aktywa finansowe oraz te nieruchomości i wartości niematerialne oraz prawne, które nie są użytkowane przez jednostkę, lecz zostały nabyte w celu osiągnięcia tych korzyści⁵.

Aktywa finansowe, będące istotnym elementem inwestycji, zdefiniowano jako aktywa pieniężne, instrumenty kapitałowe wyemitowane przez inne jednostki, a także wynikające z kontraktu prawo do otrzymania aktywów pieniężnych lub prawo do wymiany instrumentów finansowych z inną jednostką na korzystnych warunkach. Do aktywów pieniężnych zalicza się krajowe środki płatnicze, waluty obce i dewizy, a także inne aktywa finansowe, np. odsetki od aktywów finansowych.

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej określa zasady lokowania środków własnych ubezpieczyciela. Tworzenie lokat jest obowiązkowe i zakład ubezpieczeń, który tego obowiązku nie wypełnia, traci zdolność do kontynuowania działalności.

Na zakłady ubezpieczeń nałożono obowiązek takiego sposobu dokonywania lokat, aby uwzględniając rodzaj i strukturę prowadzonych ubezpieczeń, osiągnąć jak największy stopień bezpieczeństwa i rentowności przy jednoczesnym zachowaniu płynności środków⁶.

Wymóg bezpieczeństwa inwestowanych środków, jako jeden z warunków lokat ubezpieczyciela, wynika z faktu, że inwestowane środki to przede wszystkim fundusz ubezpieczeniowy (rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe), który jest przeznaczony na pokrycie przyszłych zobowiązań wobec ubezpieczonych.

W związku z tym, iż ubezpieczyciel nie ma pełnej swobody wyboru odnośnie do form i rozmiaru dokonywania poszczególnych rodzajów lokat, to może lokować środki na pokrycie funduszu ubezpieczeniowego wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w⁷:

- papierach wartościowych, emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa i innych instrumentach finansowych emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa,
- obligacjach i innych instrumentach finansowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego i inne podmioty,
- innych dłużnych papierach wartościowych o stałej stopie dochodu,

⁵ Por. Ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości, art. 3 ust. 1.

⁶ Por. Ustawa o działalności..., art. 61.

⁷ Por. M. Otręba, M. Strojek: Podstawy formalnoprawne i finansowe działalności ubezpieczycieli – badania statutowe. Akademia Ekonomiczna, Katowice 2000, s. 22.

-
- akcjach dopuszczonych do publicznego obrotu na rynku regulowanym,
  - jednostkach uczestnictwa lub certyfikatach inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych,
  - akcjach nie dopuszczonych do publicznego obrotu na rynku regulowanym,
  - udziałach i innych papierach wartościowych o zmiennej stopie dochodu,
  - listach zastawnych,
  - pożyczkach zabezpieczonych hipotecznie,
  - pożyczkach zabezpieczonych gwarancjami banku lub innej instytucji finansowej,
  - pożyczkach pod zastaw praw wynikających z umów ubezpieczenia na życie,
  - innych pożyczkach,
  - depozytach bankowych,
  - nieruchomościach (z wyłączeniem nieruchomości rolnych i wykorzystywanych na własne potrzeby).

Do nieruchomości klasyfikowane jako lokaty zalicza się grunty własne, prawo wieczystego użytkowania gruntu, budynki lub części budynków, budowle, lokale oraz inwestycje budowlane i zaliczki na ich poczet, a także prawa majątkowe, w tym spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego, pod warunkiem że aktywa te:

- są utrzymywane przez zakład ubezpieczeń w celu uzyskania w długim okresie korzyści z wynajmu lub innych korzyści ekonomicznych,
- nie są przeznaczone na potrzeby własne zakładu ubezpieczeń.

Powyższe lokaty winny być dokonane w walucie, w jakiej są ustalane zobowiązania z umów ubezpieczenia, z tytułu których tworzy się odpowiednie rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe.

Lokaty powinny być zróżnicowane z uwzględnieniem właściwego rozproszenia ryzyka dotyczącego rodzaju lub obsługujących bądź użytkujących je podmiotów gospodarczych.

Organ nadzoru ubezpieczeniowego może, w przypadku dokonywania lokat w akcje lub udziały przedsiębiorstw, zwłaszcza zależnych, zakazać nabycia dalszych udziałów zakładu ubezpieczeń w tym przedsiębiorstwie lub ograniczyć zakres udziału, jeżeli może to zagrozić gospodarce finansowej zakładu ubezpieczeń.

W nowym prawie bilansowym nie zostały ujęte żadne szczególne rozwiązania w zakresie wyceny lokat w zakładzie ubezpieczeń z wyjątkiem lokat, których ryzyko ponosi ubezpieczający. Należy zatem przyjąć, że zasady wyceny lokat są takie same w zakładzie ubezpieczeń, jak inwestycji długoterminowych i krótkoterminowych w innych jednostkach, dając jednostkom dużą swobodę wyboru przyjętych rozwiązań.

Nabyte lub powstałe aktywa finansowe oraz inne inwestycje ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień nabycia lub powstania według ceny nabycia lub ceny zakupu, jeżeli koszty przeprowadzenia i rozliczenia transakcji nie są istotne. Jest to rozwiązanie nowe, gdyż do tej pory inwestycje długoterminowe były wyceniane wyłącznie po cenie nabycia i tylko inwestycje krótkoterminowe mogły być wyceniane po cenie nabycia lub zakupu.

Najpóźniej na dzień bilansowy udziały w innych jednostkach i inne inwestycje o charakterze trwałym wycenia się według jednego z wariantów:

- 1) po cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości dokonane nie rzadziej niż na dzień bilansowy – utrata wartości obciąża koszty finansowe jednostki, a ewentualne odzyskanie wartości ujmuje się, do wysokości tych kosztów, jako przychody finansowe. Rozwiązanie to obowiązywało w dotychczasowym prawie bilansowym;
- 2) po cenie rynkowej – w tym wariancie skutki przeszacowania:
  - zwiększają kapitał z aktualizacji wyceny, a ewentualne obniżenie wartości inwestycji uprzednio przeszacowanej zmniejsza kapitał z aktualizacji wyceny do wysokości kwoty, o którą podwyższono ten kapitał. Dalszy spadek wartości inwestycji obciąża koszty finansowe;
  - zalicza się do kosztów finansowych, jeśli nastąpiło obniżenie wartości inwestycji, która nie była wcześniej przeszacowana, ewentualny wzrost wartości danej inwestycji ujmuje się, do wysokości tych kosztów, jako przychody finansowe. Dalszy przyrost wartości zwiększy kapitał rezerwowy z tytułu aktualizacji wyceny;
- 3) po cenie godziwej – za wartość godziwą przyjmuje się kwotę, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony na warunkach transakcji rynkowej pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, niepowiązаныmi ze sobą stronami. Wartość godziwą instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie na aktywnym rynku stanowi cena rynkowa pomniejszona o koszty związane z przeprowadzeniem transakcji, gdyby ich wysokość była znacząca. Cenę rynkową posiadanych aktywów finansowych stanowi zgłoszona na rynku bieżąca oferta kupna.

Krótkoterminowe aktywa finansowe mogą być wyceniane na dzień bilansowy po cenie:

- 1) nabycia lub rynkowej, w zależności która z nich jest niższa – różnica między ceną nabycia (zakupu) a niższą ceną rynkową obciąża koszty finansowe. Skutki wzrostu cen odnosi się na przychody finansowe jedynie wtedy, gdy uprzednio odpisano w koszty obniżki cen i to do wysokości poprzednio odpisanych w koszty różnic;

- 2) cenie rynkowej – skutki wzrostu lub obniżenia wartości inwestycji krótkoterminowych odnosi się na przychody i koszty finansowe;
- 3) wartości godziwej, określonej w inny sposób, jeśli dla danych inwestycji nie istnieje aktywny rynek.

Skutki zmiany wartości lokat krótkoterminowych do wartości godziwej ujmuje się tak samo jak w przypadku drugiej z wymienionych metod.

W Rozporządzeniu w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń sprecyzowano warunki uznawania lokat za długo- i krótkoterminowe, ustalania trwałej wartości lokat oraz określono metody wyceny lokat w ciągu roku i na dzień bilansowy.

Przyjęto, że lokaty krótkoterminowe, ze względu na swoją naturę, są możliwe do realizacji w okresie krótszym niż rok, bądź też zakład zamierza zrealizować je w tym okresie. Pozostałe lokaty uznaje się za długoterminowe.

W rozporządzeniu szczegółowo określono metody wyceny poszczególnych rodzajów lokat, nie pozostawiając ubezpieczycielom swobody wyboru. Poszczególne rodzaje lokat długo- oraz krótkoterminowych wycenia się według tych samych zasad.

Przyjęto następujące zasady ich wyceny na dzień bilansowy:

- 1) akcje, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne oraz inne instrumenty finansowe notowane na rynku regulowanym – według wartości godziwej,
- 2) dłużne papiery wartościowe oraz inne instrumenty finansowe o zagwarantowanej stopie dochodu nie notowane na rynku regulowanym – według ceny nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię, jednak nie wyższej od ceny sprzedaży netto, z uwzględnieniem trwałej utraty wartości,
- 3) pożyczki – w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem ostrożnej wyceny z uwzględnieniem trwałej utraty wartości,
- 4) lokaty terminowe w instytucjach kredytowych – według wartości nominalnej,
- 5) nieruchomości – według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonej o wartość dotychczasowego,
- 6) pozostałe lokaty – według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem trwałej utraty wartości.

W rozporządzeniu sprecyzowano zasady i warunki ustalania wartości godziwej długoterminowych instrumentów finansowych notowanych na rynku regulowanym oraz trwałej utraty wartości instrumentów finansowych nie notowanych na rynku regulowanym. Przy ustalaniu wartości godziwej należy uwzględnić kursy notowań z trzech kolejnych miesięcy przed dniem bilanso-

wym. Trwałą utratę wartości instrumentów finansowych ustala się, uwzględniając sytuację finansową emitenta tych instrumentów, a w szczególności spadek wartości jego aktywów netto pomiędzy dniem ich nabycia a dniem bilansowym. Jeżeli instrumenty finansowe są objęte gwarancjami, to przy ustalaniu trwałej utraty ich wartości należy uwzględnić również sytuację finansową gwaranta.

Zasady wyceny lokat, których ryzyko ponosi ubezpieczający, zostały ujęte w Ustawie o rachunkowości. Są one wyceniane przez zakład ubezpieczeń prowadzący ubezpieczenia na życie według wartości godziwych ustalonych na dzień bilansowy. Wartość godziwą nieruchomości określa rzeczoznawca majątkowy nie rzadziej niż raz na 5 lat. Wartość godziwą nieruchomości położonych za granicą oraz zagranicznych instrumentów finansowych ustala się według zasad obowiązujących w kraju ich pochodzenia. Jeśli nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej innych lokat niż nieruchomości, to ich wycena następuje po cenach nabycia lub kosztach wytworzenia.

Powstałe różnice między wartością godziwą, a wartością według cen nabycia albo kosztu wytworzenia ujmuje się w rezerwach technicznych ubezpieczeń na życie, których ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, odpowiednio je zwiększając lub zmniejszając.

Ustawa o rachunkowości określa również zasady wyceny inwestycji wyrażonych w walutach obcych. Na dzień przeprowadzenia operacji gospodarczych wycenia się je po średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez NBP. Nie rzadziej niż na dzień bilansowy wycenia się inwestycje po kursie kupna stosowanym w tym dniu przez bank, z którego usług korzysta jednostka, nie wyższym jednak od kursu średniego ustalonego dla danej waluty przez NBP na ten dzień.

3. Wpływ inwestycji na strukturę sprawozdań finansowych ubezpieczyciela

3.1. Prezentacja inwestycji (lokat) w bilansie ubezpieczyciela

Uregulowane przepisami prawa rodzaje inwestycji (lokat) mają decydujący wpływ na strukturę bilansu ubezpieczyciela.

Charakterystycznymi elementami różniącymi bilans zakładu ubezpieczeń od bilansu innych jednostek gospodarczych są:

- lokaty jako dominująca pozycja aktywów,
- rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe występujące w pasywach,
- rozbudowana grupa rozrachunków z ubezpieczającymi, pośrednikami, ubezpieczeniowymi i reasekuratorami w aktywach i pasywach,
- należności depozytowe od cedentów oraz zobowiązania depozytowe wobec reasekuratorów,
- relatywnie mały udział środków trwałych i zapasów,
- inne uporządkowanie składników majątkowych⁸.

Rodzaj i struktura majątku oraz kapitałów posiadanych przez zakłady ubezpieczeń różnią się od rodzaju i struktury majątku innych jednostek. Z tego względu ubezpieczyciel sporządza bilans według odrębnego wzoru uwzględniającego specyfikę działalności ubezpieczeniowej. Szczegółowy układ bilansu zawiera załącznik nr 3 do ustawy o rachunkowości, dlatego zaprezentowana zostanie tylko jego uproszczona wersja (tab. 1).

Tabela 1

Uproszczony układ bilansu ubezpieczyciela

AKTYWA	PASYWA
A. Wartości niematerialne i prawne	A. Kapitał własny
B. Lokaty	B. Zobowiązania podporządkowane
C. Lokaty środków z tytułu ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	C. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe
D. Należności	D. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowe (wartość ujemna)
E. Inne składniki aktywów	E. Pozostałe rezerwy
F. Rozliczenia międzyokresowe	F. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów
	G. Pozostałe zobowiązania
	H. Fundusze specjalne
	I. Rozliczenia międzyokresowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załączników do ustawy o rachunkowości.

⁸ Por. M. Kiedrowska: Wybrane zagadnienia rachunkowości w zakładach ubezpieczeń. W: Zagadnienia rachunkowości finansowej. Praca zbiorowa pod red. Z. Kołaczyka. SKwP, Warszawa 1997, s. 469.

Zgodnie z układem bilansu ubezpieczyciela aktywa wykazuje się w pięciu podstawowych grupach, z których lokaty stanowią drugą co do wielkości grupę składników. Znaczenie ich jednak przewyższa wszystkie pozostałe aktywa.

Lokatami w aktywach bilansu ubezpieczyciela są:

- nieruchomości stanowiące własność ubezpieczyciela, niezależnie od tego, czy są przeznaczone w części lub w całości na własne potrzeby, czy też są dzierżawione innym użytkownikom. W szczególności są to: grunty, place, budynki, budowle, inwestycje budowlane i zaliczki na poczet tych inwestycji. Do nieruchomości zalicza się również inwestycje w obcych obiektach, pod warunkiem że są to inwestycje, które uprawniają ubezpieczyciela do udziału w dochodach uzyskiwanych z tych obiektów;
- lokaty w jednostkach zależnych i stowarzyszonych stanowiące formę trwałego udziału w kapitale tych jednostek. W skład tej grupy lokat wchodzi: akcje i udziały w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, pożyczki dla tych jednostek oraz ich dłużne papiery wartościowe;
- inne lokaty finansowe, które obejmują w szczególności: akcje i udziały, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu, dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu, udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych, pożyczki hipoteczne i pozostałe pożyczki, lokaty terminowe w instytucjach finansowych i pozostałe lokaty;
- należności depozytowe od cedentów – to forma lokat powstających na podstawie umów z cedentami i obejmujących środki finansowe pozostawione im do dyspozycji w celu finansowego zabezpieczenia udzielonych gwarancji ubezpieczeniowych.

Wymienione grupy lokat są prezentowane w bilansie bez podziału na długo- i krótkoterminowe. Zatem z bilansu nie można uzyskać informacji o terminie realizacji lokat, co utrudnia ocenę bieżącej wypłacalności. Informację o wielkości poszczególnych rodzajów lokat z podziałem na długo- i krótkoterminowe zawiera informacja dodatkowa, która nie jest powszechnie dostępna.

W znowelizowanej ustawie o rachunkowości oraz rozporządzeniu zmieniono sposób prezentacji przychodów i kosztów działalności lokacyjnej w sprawozdaniu finansowym. Powyższe przychody i koszty mogą wpływać na wielkość kapitału rezerwowego z tytułu aktualizacji wyceny wykazanego w bilansie.

Ubezpieczyciele, prowadzący ubezpieczenia na życie, wykazują w pozycji „Kapitał z tytułu aktualizacji wyceny” różnice z tytułu aktualizacji wyceny lokat długoterminowych nie stanowiących pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Ubezpieczyciele, prowadzący ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe wykazują w pozycji „Kapitał z tytułu aktualizacji wyceny” – różnice z tytułu aktualizacji wyceny lokat długoterminowych innych niż lokaty rezerwy na skapitalizowaną wartość rent oraz rezerw na premie i rabaty.

3.2. Prezentacja inwestycji (lokat) w rachunku zysków i strat ubezpieczyciela

Od prawidłowej struktury lokat zależy płynność aktywów oraz tak bardzo istotna wypłacalność zakładów ubezpieczeń.

Zasady ewidencji lokat w zakładach ubezpieczeń są w zasadzie takie same, jak inwestycji w innych jednostkach. Różnice dotyczą jedynie znacznie bardziej rozbudowanej liczby kont dla poszczególnych rodzajów lokat oraz odpowiednio dostosowanych do tego kont przychodów z lokat i kosztów działalności lokacyjnej. Z ewidencji szczegółowej ubezpieczyciel powinien uzyskać informacje o wartości poszczególnych rodzajów lokat z podziałem na: długoterminowe i krótkoterminowe, stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz pozostałych lokat. W tych samych przekrojach powinien tworzyć informacje o przychodach i kosztach działalności lokacyjnej z możliwością określenia miejsca wykazania przychodów i kosztów w rachunku technicznym ubezpieczeń, ogólnym rachunku zysków i strat oraz w kapitale rezerwowym z tytułu aktualizacji wyceny.

Wśród kont przychodów z lokat wystąpią co najmniej:

- przychody z udziałów i akcji,
- przychody z nieruchomości,
- przychody z rewaloryzacji lokat – obejmują m.in. przychód z tytułu rozwiązania wcześniej dokonanych odpisów z tytułu trwałej utraty wartości lokat wycenianych po cenie nabycia minus trwała utrata wartości,
- przychody ze sprzedaży lokal,
- pozostałe przychody z lokat,
- nie zrealizowane przychody z lokat – obejmują m.in. zarachowane przychody z lokat, które nie są wymagalne, np. naliczone odsetki od udzielonych pożyczek, które nie są jeszcze wymagalne; dodatnią różnicę między wartością bieżącą a wartością nabycia lokat (z wyjątkiem dodatniej różnicy z rewaloryzacji lokat ujmowanej w kapitale własnym).

Natomiast koszty działalności lokacyjnej obejmują co najmniej:

- koszty utrzymania nieruchomości – to koszty wynikające z posiadania i administrowania nieruchomością, np. amortyzacja nieruchomości (w części nie wykorzystywanej na bieżące potrzeby ubezpieczyciela), zużycie materiałów i energii, usługi remontowe, podatek od nieruchomości, wynagrodzenie wraz z pochodnymi obsługi nieruchomości,
- inne koszty działalności lokacyjnej – np. wszelkie opłaty związane z nabyciem udziałów, akcji i innych papierów wartościowych,
- koszty z rewaloryzacji lokat – to np. utworzona rezerwa z tytułu trwałej utraty wartości lokat wycenianych po cenie nabycia z uwzględnieniem trwałej utraty wartości,
- koszt własny sprzedaży lokat,
- nie zrealizowane koszty na lokatach – to ujemna różnica między wartością bieżącą a wartością nabycia lokat (z wyjątkiem ujemnej różnicy z rewaloryzacji lokat ujmowanej w kapitale własnym).

Tabela 2

Uproszczony układ rachunku technicznego ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych

Lp.	Składki
1.	Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat
2.	Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym
3.	Odszkodowania i świadczenia
4.	Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym
5.	Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw
6.	Koszty działalności ubezpieczeniowej
7.	Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym
8.	Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości
	Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załączników do ustawy o rachunkowości.

W znowelizowanej ustawie o rachunkowości oraz rozporządzeniu zmieniono sposób prezentacji przychodów i kosztów działalności lokacyjnej w sprawozdaniu finansowym. Powyższe przychody i koszty mogą wpływać na wielkość wyniku technicznego ubezpieczeń wykazanego w „Technicznym rachunku ubezpieczeń”, wyniku operacyjnego w „Ogólnym rachunku zysków i strat” zakładu ubezpieczeń.

Ubezpieczyciele, prowadzący ubezpieczenia na życie, wykazują w:

I. Technicznym rachunku ubezpieczeń na życie

1. Zrealizowane, jak i nie zrealizowane przychody z lokat i koszty ich obsługi,
2. Przychody z lokat nie stanowiących pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych z uwzględnieniem kosztów (wielkość ujemna – przeniesiona do ogólnego rachunku zysków i strat)

II. Ogólnym rachunku zysków i strat

1. Przychody z lokat nie stanowiących pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych z uwzględnieniem kosztów (wielkość dodatnia – przeniesiona z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie)

Ubezpieczyciele, prowadzący ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe wykazują w:

I. Technicznym rachunku ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych

Przychody z lokat rezerwy na skapitalizowaną wartość rent oraz rezerw na premie i rabaty z uwzględnieniem kosztów (wielkość dodatnia – przeniesiona z ogólnego rachunku zysków i strat)

II. Ogólnym rachunku zysków i strat

1. Zrealizowane, jak i nie zrealizowane przychody z lokat i koszty ich obsługi,
2. Przychody z lokat rezerwy na skapitalizowaną wartość rent oraz rezerw na premie i rabaty z uwzględnieniem kosztów (wielkość ujemna – przeniesiona do technicznego rachunku ubezpieczeń).

Zrealizowane, jak i nie zrealizowane różnice kursowe, związane z działalnością lokacyjną są wykazywane tak samo, jak zrealizowane i nie zrealizowane przychody i koszty z lokat.

Przyjęcie tak szczegółowego i złożonego sposobu prezentacji w sprawozdaniu finansowym informacji o lokatach, przychodach i kosztach działalności lokacyjnej wymaga, jak już wcześniej wspomniano, stworzenia niezwykle rozbudowanej i wieloprzekrojowej ewidencji syntetycznej i szczegółowej. Ogólne zasady jej tworzenia powinny być ujęte w zakładowym planie kont zakładu ubezpieczeń.

Tabela 3

Uproszczony układ ogólnego rachunku zysków i strat

Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub ubezpieczeń na życie
Przychody z lokat
Niezrealizowane zyski z lokat

cd. tabeli 3

Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie
Koszty działalności lokacyjnej
Niezrealizowane straty na lokatach
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych
Pozostałe przychody operacyjne
Pozostałe koszty operacyjne
Zysk (strata) z działalności operacyjnej
Zyski nadzwyczajne
Straty nadzwyczajne
Zysk (strata) brutto
Podatek dochodowy
Zysk netto

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załączników do ustawy o rachunkowości.

3.3. Prezentacja inwestycji (lokat) w pozostałych elementach sprawozdań finansowych: rachunku przepływów pieniężnych oraz zestawieniu ze zmian w kapitale i funduszu własnym ubezpieczyciela

Zmieniono układ, treść, a także nazwę sprawozdania z przepływu środków pieniężnych, która obecnie brzmi – „Rachunek przepływów pieniężnych”. W nowym rachunku przepływów pieniężnych bardzo rozbudowano tytuły wpływów i wydatków działalności operacyjnej, lokacyjnej i finansowej. Wpływy i wydatki działalności operacyjnej są podzielone na wpływy oraz wydatki z działalności bezpośredniej i reasekuracji czynnej, reasekuracji biernej oraz pozostałej operacyjnej. W przepływach z działalności lokacyjnej wykazuje się wyłącznie wpływy i wydatki z poszczególnych rodzajów lokat. W przepływach z działalności finansowej ujmuje się wpływy i wydatki związane z wewnętrznym oraz zewnętrznym finansowaniem działalności.

Jednak z punktu widzenia inwestycji i ich prezentacji w rachunkowości ubezpieczyciela, w rachunku przepływów pieniężnych została wyodrębniona działalność lokacyjna jako odrębna pozycja pod nazwą przepływów z działalności lokacyjnej z podziałem na wpływy i wydatki.

Do wpływów/wydatków z tej działalności zalicza się m.in.:

- Zbycie/nabycie nieruchomości,
- Zbycie/nabycie udziałów, akcji w jednostkach powiązanych,
- Zbycie/nabycie udziałów, akcji w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych,
- Realizacja/nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki powiązane oraz pożyczek udzielonych tym jednostkom,
- Realizacja/nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowane przez pozostałe jednostki,
- Likwidacja/nabycie lokat terminowych w instytucjach kredytowych,
- Realizacja/nabycie pozostałych lokat,
- Wpływy z nieruchomości/wydatki na utrzymanie nieruchomości,
- Odsetki otrzymane,
- Pozostałe wpływy z lokat/wydatki na lokaty.

Rachunek przepływów pieniężnych powinien stanowić dodatkowe źródło informacji o ubezpieczycielu i prowadzonej przez niego działalności oprócz informacji zawartych w pozostałych elementach sprawozdania finansowego. Informacje płynące z rachunku przepływów pieniężnych ubezpieczyciela mogą być wykorzystane w planowaniu działań zakładu ubezpieczeń, również dotyczących inwestowania w lokaty.

Nowym elementem sprawozdania finansowego sporządzanym przez zakłady ubezpieczeń jest „Zestawienie zmian w kapitale własnym”. W zestawieniu tym przedstawia się informacje o zwiększeniach i zmniejszeniach poszczególnych składników kapitału własnego z uwzględnieniem tytułów zmian za bieżący i poprzedni rok obrotowy. Zestawienie zmian w kapitale własnym ukazuje ponadto:

- 1) przychody, koszty, zyski i straty wpływające bezpośrednio na kapitał (np. z tytułu wyceny lokat długoterminowych),
- 2) skutki zmian zasad rachunkowości,
- 3) kwotę korekty błędu podstawowego odniesioną na kapitał własny w pozycji „zysk (strata) z lat ubiegłych”,
- 4) zysk (stratę) za dany okres,
- 5) proponowany podział zysku (pokrycia straty).

Wzór sprawozdania „Zestawienie zmian w kapitale własnym” dla zakładów ubezpieczeń został zamieszczony w załączniku nr 3 do ustawy o rachunkowości. Układ tego sprawozdania jest taki sam dla ubezpieczycieli, jak i dla innych jednostek i banków.

Uproszczony układ zestawienia ze zmian w kapitale własnym

- I. Kapitał własny na początek okresu (Bo)
  - ± korekty błędów podstawowych
  - I a. Kapitał własny na początek okresu (Bo), po korektach
    - 1. Kapitał podstawowy (na początek okresu, zmiany, na koniec okresu)
    - 2. Należne wpłaty na kapitał podstawowy (na początek okresu, zmiany, na koniec okresu)
    - 3. Akcje własne (na początek-okresu, zmiany akcji własnych, na koniec okresu)
    - 4. Kapitał zapasowy (na początek okresu, zmiany, na koniec okresu)
    - 5. Kapitał z aktualizacji wyceny (na początek okresu, zmiany, na koniec okresu)
    - 6. Pozostałe kapitały rezerwowe (na początek okresu, zmiany, na koniec okresu)
    - 7. Zysk (strata) z lat ubiegłych (na początek okresu, korekty błędów podstawowych, zmiany, na koniec okresu)
    - 8. Wynik netto (zysk-strata)
- II. Kapitał własny na koniec okresu (Bz)
- III. Kapitał własny, po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty).

4. Zarządzanie inwestycjami ubezpieczyciela przez zachowanie ich płynności

Inwestycje, czyli lokaty są głównym składnikiem aktywów w bilansie ubezpieczyciela, stanowiącym największą i najważniejszą część posiadanych przez niego zasobów. Zatem poprzez profesjonalne zarządzanie tym majątkiem zostają zabezpieczone interesy ubezpieczonych na wypadek zaistnienia ryzyka, objętego umową ubezpieczeniową, stąd też tak istotne znaczenie mają lokaty zarówno o charakterze finansowym, jak i lokaty w nieruchomościach.

Struktura tych lokat decyduje o stopniu płynności aktywów zakładu ubezpieczeń. Dlatego też optymalny udział lokat w aktywach bilansu ubezpieczyciela sprzyja utrzymaniu niezbędnej wypłacalności.

W związku z tym w prawidłowo funkcjonującym zakładzie ubezpieczeń lokaty pod względem znaczenia przewyższają pozostałe aktywa.

W zarządzaniu majątkiem zakładu ubezpieczeń istotne znaczenie mają zarówno formy lokat, płynność i ich rentowność, jak również prawidłowość ich wyceny oraz przestrzeganie zasad bezpieczeństwa lokat. Te zagadnienia są m.in. przedmiotem badań rewizyjnych prowadzonych przez biegłych rewidentów i inspektorów Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeniowego. Lokaty będą dochodowe i bezpieczne, wówczas gdy ubezpieczyciel ulokuje właściwie swoje środki oraz wykorzysta swój majątek, kierując się płynnością i rentownością. Przy tym należy oczywiście uwzględnić rodzaj i strukturę prowadzonych ubezpieczeń oraz mieć na uwadze przede wszystkim zachowanie wypłacalności, aby nie stwarzać zagrożeń dla kontynuacji działalności ubezpieczeniowej.

Dla wszystkich ubezpieczycieli lokaty są głównym źródłem powiększania kapitału własnego poprzez przychody w postaci otrzymywanych odsetek, dywidend, czynszów, sprzedaży lub rewaloryzacji lokat. Przynoszenie dochodów o stałej lub zmiennej wysokości jest celem i istotą wszystkich lokat. Gwarantują one bezpieczeństwo finansowe ubezpieczycieli i z tego powodu powinny się charakteryzować optymalną płynnością niezbędną w miarę możliwości⁹.

Ponadto ustawa o działalności ubezpieczeniowej szczegółowo reguluje warunki i tryb lokowania środków oraz wprowadza ograniczenia w sposobie lokowania środków zwłaszcza w inwestycjach o wysokim stopniu ryzyka. Ustawodawca sprecyzował te ograniczenia przez określenie pułapu udziału poszczególnych lokat¹⁰:

- udział lokat w papierach wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu na rynku regulowanym i jednostkach uczestnictwa lub certyfikatach inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych nie może stanowić więcej niż 40% funduszu ubezpieczeniowego;
- udział lokat w nieruchomościach i pożyczkach zabezpieczonych hipotecznie nie może przekroczyć 25% funduszu ubezpieczeniowego, przy czym udział lokat w jednej nieruchomości nie może przekroczyć 10% funduszu ubezpieczeniowego, udział lokat zaś w pożyczkach zabezpieczonych hipotecznie udzielonej temu samemu pożyczkobiorcy nie może przekroczyć 5% funduszu ubezpieczeniowego;
- udział lokat w listach zastawnych, akcjach nie dopuszczonych do obrotu publicznego na rynku regulowanym, udziałach i innych papierach wartościowych o zmiennej stopie dochodu – nie może przekraczać 10% funduszu ubezpieczeniowego, z tym że udział zakładu ubezpieczeń w kapitale podstawowym przedsiębiorstwa, które jest emitentem tych papierów wartościowych nie przekracza 10%;

⁹ Por. St. Nowak: *Op. cit.*, s. 17.

¹⁰ Por. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej..., *op. cit.*, art. 64 ust. 1-11.

- udział lokat w dłużnych papierach wartościowych o stałej stopie dochodu i pożyczkach zabezpieczonych gwarancjami banku lub innej instytucji finansowej – do 10% funduszu ubezpieczeniowego, z wyjątkiem emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa pożyczek udzielonych Skarbowi Państwa, samorządowi terytorialnemu lub gwarantowanych przez Skarb Państwa (samorząd terytorialny);
- udział lokat w pożyczkach nie zabezpieczonych hipotecznie albo gwarancją banku lub innej instytucji finansowej może stanowić 5% funduszu ubezpieczeniowego, przy czym zasoby te nie mogą przekroczyć 1% funduszu ubezpieczeniowego w jednej pożyczce;
- udział lokat w depozytach bankowych nie może przekroczyć 3% funduszu ubezpieczeniowego.

Wszelkie ograniczenia procentowe lokat nie dotyczą ubezpieczenia na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający.

Analiza aktywów pod kątem bezpieczeństwa działalności prowadzonej przez zakład ubezpieczeń obejmuje przede wszystkim ich poziom, strukturę oraz jakość poszczególnych składników aktywów. Najważniejszym elementem oceny jest analiza struktury-portfela lokat.

Wyniki działalności inwestycyjnej mają zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa zakładu ubezpieczeń. Istnieje wiele przykładów, także spoza branży ubezpieczeniowej, w których niewłaściwa polityka lokacyjna doprowadziła do niewypłacalności. W przypadku zakładów ubezpieczeń majątkowych błędy w działalności lokacyjnej nie są same w sobie tak dużym zagrożeniem, jak w ubezpieczeniach na życie, jednak w sytuacji niekorzystnych wyników działalności technicznej mogą decydować o istnieniu ubezpieczyciela.

Typowymi błędami popełnianymi w tworzeniu portfela inwestycyjnego zakładu ubezpieczeń, które mają zasadnicze znaczenie dla jego bezpieczeństwa, są: inwestycje w instrumenty o ponadprzeciętnej zmienności wyników, instrumenty nieznanne – w przypadku których zakład ubezpieczeń nie ma doświadczenia i *know-how*, zbyt duża koncentracja np. w ramach jednego emitenta, branży lub niedopasowanie struktury portfela do potrzeb wynikających ze zobowiązań (głównie ubezpieczeniowych) – szczególnie w sytuacji niekorzystnego rozwoju sytuacji na rynkach kapitałowych.

Pierwszym punktem analizy jest ocena poziomu lokat zakładu ubezpieczeń. Poziom lokat musi oczywiście odpowiadać co najmniej poziomowi zobowiązań.

W ocenie poziomu aktywów bardzo pomocne jest przeprowadzenie analizy możliwych zmian wartości poszczególnych ich rodzajów. Dotyczy to szczególnie inwestycji w akcje. Analizie poddawany jest wpływ bessy na rynkach kapitałowych na zmianę wartości rynkowej akcji, a także na poziom inwestycji i ich płynność.

Następnie analizie poddaje się strukturę lokat pod kątem jej zgodności z terminowością zobowiązań. W przypadku zakładów ubezpieczeń majątkowych, ze względu na krótkoterminowy charakter większości sprzedawanych produktów, element ten nie ma tak dużego znaczenia jak w ubezpieczeniach działu I. Zgodnie z polskimi przepisami zakład ubezpieczeń musi mieć pełne pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w odpowiednich aktywach.

Szczególne znaczenie ma analiza bezpieczeństwa poszczególnych rodzajów lokat. Na międzynarodowych rynkach duże znaczenie w strukturze lokat przywiązuje się do udziału inwestycji w spółki zależne, akcje przedsiębiorstw, nieruchomości oraz instrumenty pochodne. Im wyższy poziom tych inwestycji, tym bardziej polityka lokacyjna zakładu ubezpieczeń jest uznawana za ryzykowną.

Ryzyko działalności lokacyjnej rośnie oczywiście wraz ze wzrastającym udziałem instrumentów o charakterze spekulacyjnym. Duże znaczenie ma również płynność poszczególnych rodzajów inwestycji (z reguły płynność ta maleje w przypadku instrumentów spekulacyjnych, które w przypadku niekorzystnego rozwoju na rynkach kapitałowych lub sytuacji gospodarczej są trudne do zbycia lub ich utrata wartości jest znaczna). Istnieje również możliwość równoczesnej oceny ryzyka związanego z działalnością lokacyjną i wyniku tej działalności przez porównanie nadwyżki wyniku z danych lokat nad stopą zwrotu z inwestycji bezpiecznych do ryzyka danej inwestycji (informacja, czy zwrot jest adekwatny do podejmowanego ryzyka).

W ocenie polskich zakładów ubezpieczeń szczególne znaczenie ma analiza inwestycji w podmioty zależne. Konieczna jest ocena, czy takie inwestycje nie służą np. „wyprowadzeniu” środków z zakładu ubezpieczeń. Szczególną ostrożność należy zachować przy pożyczkach lub poręczeniach udzielanych przez zakład ubezpieczeń przede wszystkim osobom fizycznym. Z tego powodu analiza powinna obejmować dodatkowo elementy pozabilansowe, a szczególnie wszelkiego rodzaju gwarancje i inne zobowiązania warunkowe. Potencjalnymi sygnałami o nieprawidłowościach, a nawet umyślnych działaniach władz zakładu ubezpieczeń na jego niekorzyść, mogą być również: zbyt duże inwestycje w jeden rodzaj aktywów oraz niska płynność aktywów.

Z analizą inwestycji w podmioty zależne wiąże się ocena poziomu należności. W przypadku problemów z wypłacalnością można spodziewać się trudności z ich ściągalnością. Najprostszą metodą analizy jest porównanie wysokości zobowiązań z wysokością kapitałów/środków własnych. Można również stosować bardziej wyrafinowane metody, jak np. wyliczenie nadwyżki należności ponad akceptowany poziom.

Ocena płynności zakładów ubezpieczeń wynika z analizy zdolności zakładu ubezpieczeń do spełniania zobowiązań, które w określonym momencie staną się wymagalne. W analizie płynności zakładu ubezpieczeń główne znaczenie mają dwa elementy: przepływy gotówkowe generowane w wyniku działalności oraz stopień płynności posiadanych aktywów w porównaniu ze zobowiązaniami.

Oprócz jakości i struktury aktywów, a szczególnie lokat zakładu ubezpieczeń, zasadnicze znaczenie dla utrzymania przez ubezpieczyciela płynności ma dopasowanie lokat do struktury zobowiązań. W zależności od rodzaju ubezpieczeń różna jest wartość środków, które mogą być inwestowane i różna jest wartość oraz moment zbycia poszczególnych składników lokat. W przypadku ubezpieczeń o dłuższym okresie inkubacji szkód do inwestowania pozostaje większa część składki.

Dużym potencjalnym zagrożeniem mogą być inwestycje w nieruchomości, jednakże nie mają one na razie dużego znaczenia w portfelu inwestycyjnym polskich zakładów ubezpieczeń. W ocenie struktury lokat ważny jest także udział akcji w portfelu inwestycyjnym, a w przyszłości również instrumentów pochodnych. Pochodne instrumenty inwestycyjne mogą być źródłem znacznych szkód, szczególnie że wymagają od inwestora szczegółowej wiedzy specjalistycznej. Jedną z metod oceny ekspozycji zakładu ubezpieczeń na niekorzystne zmiany w strukturze portfela jest porównanie poziomu inwestycji w instrumenty o dużym poziomie zmienności lub płynności, np. akcje lub nieruchomości do posiadanych przez zakład ubezpieczeń środków własnych.

Mimo iż ustawodawca ograniczył maksymalną wartość inwestycji za granicą, w przypadku polskich zakładów ubezpieczeń ważna jest szczegółowa ocena tego rodzaju działalności inwestycyjnej wraz z oczekiwanym wzrostem jej znaczenia. Innym elementem, który wiąże się z zagranicznymi inwestycjami zakładu ubezpieczeń, jest niedopasowanie lokat do zobowiązań walutowych (potencjalne ryzyko kursowe i płynności).

W ocenie polityki lokacyjnej zakładu ubezpieczeń i jej bezpieczeństwa jest ważne także wzięcie pod uwagę tzw. rezerw ukrytych. Ze względu na księgowanie aktywów po kosztach nabycia, szczególnie w przypadku zakładów

ubezpieczeń działających na rynku od dłuższego czasu, niektóre składniki majątku są wykazywane w bilansie w niższej wartości niż wartość rzeczywista. Te ukryte rezerwy stanowią dodatkowe zabezpieczenie wypłacalności i płynności zakładu ubezpieczeń. Z drugiej strony jest konieczna ocena realnej wartości niektórych składników lokat zakładu ubezpieczeń, które mogą w rzeczywistości mieć znacznie niższą wartość niż wykazywana w sprawozdaniach finansowych.

Podsumowanie

Reasumując, inwestycje, czyli lokaty bez względu na swoją formę, strukturę i płynność zajmują najważniejsze miejsce w aktywach bilansu ubezpieczyciela, a poprzez to decydują o stopniu płynności aktywów zakładu ubezpieczeń, co w następstwie sprzyja utrzymaniu niezbędnej wypłacalności ubezpieczyciela, tak aby nie stwarzała ona zagrożenia dla kontynuacji działalności ubezpieczeniowej.

Tworzenie lokat jest obowiązkowe. Zakład ubezpieczeń, który nie wypełni tego obowiązku, utraci zdolność do kontynuowania działalności.

Zakład ubezpieczeń jest zobligowany do lokowania swoich środków, tak, aby zachować ich płynność przy jednoczesnym osiągnięciu największego stopnia bezpieczeństwa i rentowności.

Istotą wszystkich zaprezentowanych wyżej lokat jest przynoszenie dochodów o stałej lub zmiennej wysokości, a możliwości inwestycyjne ubezpieczyciela w znacznym stopniu zależą od ofert występujących na rynku pieniężnym i kapitałowym.

Lokaty oraz działalność lokacyjna pełnią istotną funkcję w zakładach ubezpieczeń, gdyż generują zysk, który jest przeznaczany na zwiększenie kapitałów własnych, co z kolei pozwala rozwijać działalność ubezpieczeniową, gdyż jest ona zupełnie inna niż rola inwestycji w pozostałych podmiotach gospodarczych. Działalność lokacyjna ubezpieczyciela jest gwarancją dobrego gospodarowania środkami pieniężnymi zakładów ubezpieczeń, zatem odgrywa istotną rolę również w zarządzaniu inwestycjami ubezpieczycieli.

Konkludując, celem zakładów ubezpieczeń powinno być inwestowanie środków pieniężnych pozyskanych ze składek w lokaty oraz uzyskiwanie jak najlepszych wyników z tych inwestycji.

PRESENTATION OF THE INVESTMENTS IN THE INSURER'S ACCOUNTING**Summary**

The main purpose of these considerations is a presentation of the investments in the insurer's accounting and in the financial statements.

Investments as a allocation are the main part of the assets on the insurer's balance sheet. They are the biggest and the most important part of the resources owned by the insurer.

Because of the assets' fluency and payoff the insurer depends on a right investments structure.